

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Mezunlarının Sınav Çilesi: Kaymakam Adaylığı Sınavları Örneği

Exam-Related Problem of the Graduates of the Department of Political Science and Public Administration: The Case of the District Governor Candidate Exams

Murat ÖZTÜRK*

Özet

Kamu yönetimi, devletin merkezî ve yerel düzeydeki tüm yönetim faaliyetlerini kapsayan multidisipliner bir alandır. Türkiye'de disiplinin eğitimi, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde kurulan Mülkiye Mektebi'ne kadar uzanan köklü bir geçmişe sahiptir. Günümüzde de bu alanda eğitim veren okulların ve öğrencilerin sayıları artmıştır ve Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümlerinden her yıl binlerce öğrenci mezun olmaktadır. Mezuniyet sonrasında ise kamunun prestijli ve zorlu kurum sınavlarına hazırlanma aşaması başlamaktadır. İlgili sınavlar arasında, bölüm mezunlarının en önemli kariyer hedeflerinden biri olan kaymakam adaylığı sınavları bulunmaktadır. Yazarın da yüksek puanlar alarak tecrübe ettiği bu sınavlar, adaylar için son derece karmaşık ve belirsiz bir maraton niteliğindedir. Zira sınavın sürekli değişen formatı, önceden net olarak açıklanmayan sınav tarihleri ve lisans eğitiminde öğrencilerin karşılaştığı müfredatla tam bir uyum içinde olmayan içeriği, bu süreci adaylar için belirsiz ve stresli bir hale getirmektedir. Bu hal, adayların uzun vadeli ve sistematik bir hazırlık yapmasını güçleştirmekte ve eşitsiz koşullar yaratmaktadır. Bu makale kapsamında, Türkiye'de kamu yönetimi ve eğitimi ile kaymakamlık ve kaymakam adaylığı sınavlarının tarihsel gelişimi, mevcut durumları ve yaşanan temel sorunlar, yazarın kişisel tecrübeleriyle de desteklenerek detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Çalışmada, sınavla ilgili resmî dokümanlar, duyurular ve geçmiş yıllara ait sınav bilgileri incelenerek betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Birincil kaynakların kullanılmaması çalışmanın sınırlılığdır. Araştırmanın bulguları ışığında, sürecin, adaylar için daha adil, şeffaf ve

*: Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü, İstanbul-Türkiye, muratozturk1@ogr.iu.edu.tr, ORCID: 0009-0008-7579-6564

Geliş/Submitted: 13.09.2025 | **Kabul/Accepted:** 18.11.2025

Atıf/Cite: Öztürk, M. (2025). Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Mezunlarının Sınav Çilesi: Kaymakam Adaylığı Sınavları Örneği. *Publicus*, (4). 76-108.

öngörülebilir bir hale getirilmesi amacıyla bir dizi somut öneri sunulmuştur. Bu önerilerin, adayların zamanlarını ve kaynaklarını çok daha verimli bir şekilde yönetebilmelerine olanak sağlayacağı düşünölmektedir. Sonuç olarak kaymakam adaylığı sınavlarının yeniden düzenlenmesi, yalnızca adayların sınava daha etkin hazırlanmalarını sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda nitelikli yöneticilerin yetişmesine katkı sağlayacaktır. Çalışma, söz konusu sınav sürecine ilişkin akademik ve bürokratik çevrelerde bir tartışma başlatmayı ve nihayetinde karar alıcılar için uygulamayı iyileştirici öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Siyaset Bilimi, Kamu Yönetimi, Kurum Sınavları, Kaymakamlık, Kaymakam Adaylığı Sınavları

Abstract

Public administration is a multidisciplinary field encompassing all management activities of the state at both central and local levels. The education of this discipline in Türkiye has a long-standing history dating back to the Mülkiye Mektebi established in the final years of the Ottoman Empire. Today, the number of schools offering education in this field and the number of students has increased, with thousands of students graduating each year from Political Science and Public Administration departments. After graduation, the stage of preparing for prestigious and challenging public institution examinations begins. Among the relevant examinations are the district governor candidate examinations, which are one of the most important career milestones for graduates of these departments. These examinations, which the author also experienced by achieving high scores, are extremely complex and uncertain marathons for candidates. Indeed, the constantly changing format of the exam, the exam dates that are not clearly announced in advance, and the content that is not fully aligned with the curriculum encountered by students in their undergraduate education make this process uncertain and stressful for candidates. This situation makes it difficult for candidates to prepare systematically and over the long term, creating unequal conditions. Within the scope of this article, the historical development of public administration and education in Türkiye, the current situation and fundamental problems experienced with the district governor and district governor candidate examinations are discussed in detail, supported by the author's personal experiences. The study uses a descriptive analysis method, examining official documents, announcements and examination information from previous years. The lack of primary sources is one of the limitations of this study. In light of the findings of the research, a series of concrete recommendations are presented with the aim of making the process fairer, more transparent, and more predictable for candidates. It is believed that these recommendations will enable candidates to manage their time and resources much more efficiently. Ultimately, the reorganisation of the district governor candidate examinations will not only enable candidates to prepare more effectively for the examination but will also contribute to the development of qualified administrators. The study aims to initiate a discussion within academic and bureaucratic circles regarding the examination process and ultimately to offer recommendations to decision-makers for improving its implementation.

Keywords: Political Science, Public Administration, Institution Exams, District Governorship, District Governor Candidate Exams

Giriş

Kamu yönetimi, devletin merkezî ve yerel düzeyde kamu politikalarını planlama, uygulama ve denetleme süreçlerini kapsayan disiplinlerarası bir alandır. Kökleri antik devlet geleneğine dayanan bu disiplin, modern anlamda 19. yüzyılda bilimsel bir çerçeveye kavuşmuş ve günümüzde devlet yönetiminin etkinliği, verimliliği ve demokratik işleyişi açısından kritik bir rol oynamaktadır.

Türkiye’de kamu yönetimi eğitimi, Osmanlı’dan Cumhuriyet’e uzanan köklü bir geçmişe sahip olup özellikle Mekteb-i Mülkiye ve sonrasında Siyasal Bilgiler Fakültesi gibi kurumlar aracılığıyla şekillenmiştir. Günümüzde ise pek çok üniversitede siyaset bilimi ve kamu yönetimi ile az sayıda kalsa da kamu yönetimi bölümleri, geleceğin idarecilerini yetiştirmeye devam etmektedir.

Siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümlerinden mezun olan öğrenciler için en önemli kariyer hedeflerinden biri, kaymakamlık mesleğidir. Kaymakamlar, ilçe düzeyinde genel idarenin başı olarak hem merkezî yönetimin temsilcisi hem de yerel halkın ihtiyaçlarına cevap veren devlet görevlileri olarak kritik bir role sahiptirler. Bu nedenle, kaymakam adaylarının seçim süreci, yalnızca bireysel kariyerleri değil, aynı zamanda ülkenin idari kapasitesi ve kamu hizmetlerinin kalitesi açısından da büyük önem taşımaktadır. Ancak, kaymakam adaylığı sınavlarına ilişkin belirsizlikler, sınav formatındaki sık değişiklikler ve konu dağılımındaki tutarsızlıklar, bu süreci adaylar için zorlu bir mücadeleye dönüştürmektedir.

Bu kapsamda çalışmada, daha adil ve şeffaf bir kaymakam adaylığı sınavının nasıl uygulanabileceğinin yanıtı aranmıştır. Çalışma, siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümü mezunlarının kaymakam adaylığı sınavlarına hazırlanırken karşılaştıkları zorlukları ele almayı ve bu sınavların daha adil, şeffaf ve mesleki yeterlilikleri ölçecek şekilde nasıl iyileştirilebileceğine dair öneriler sunmayı amaçlamaktadır. Sınavla

---

İlgili kanunlar, yönetmelikler, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM) kılavuzları ve raporlar gibi dokümanlar incelenerek sınavın tarihi süreç içindeki gelişimi, mevcut durumu ve sorunları sistematik olarak tanımlanarak betimsel analiz yapılmıştır. Ayrıca, yazarın sınavla ilgili kişisel gözlemleri ve deneyimlerine yer verilmiştir.

İlk bölümde, kamu yönetimi disiplininin tarihsel gelişimi, Türkiye’de kamu yönetiminin yeri ile kamu yönetimi eğitimi ve kaymakamlık mesleğinin genel özellikleri incelenmektedir. İkinci bölümde, kaymakam adaylığı sınavlarının mevcut durumu, konuları, formatları ve soru sayıları gibi teknik detaylar analiz edilmektedir. Üçüncü bölümde ise sınavın içeriği, uygulanış şekli ve tarihlerine yönelik öneriler sunulmaktadır.

Kaymakam adaylığı sınavlarının standart bir yapıya kavuşturulması, adayların sürece daha etkili ve verimli bir şekilde hazırlanmalarını sağlayacaktır. Bu nedenle, çalışmanın, sınav sürecine ilişkin tartışma yaratması ve politika yapıcılar için bir rehber niteliği taşıması hedeflenmektedir.

Kamu Yönetimi

Kamu yönetimi, devletin hem merkezi hem de yerel düzeylerde kamu yararı amacını gerçekleştirmek üzere personel ve araçlarıyla kamu politikalarını uygulaması, planlaması ve denetlemesi faaliyetleri olarak tanımlanabilir. Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri’nde bilimsel olarak incelenmeye başlanan kamu yönetimi, zamanla diğer ülke uygulamalarıyla genişletilmiş ve farklı türlerde örgütlenmiştir.

Kavram ve Akademik Disiplin Olarak Kamu Yönetimi

Türk Dil Kurumuna göre kamu, halk hizmeti gören devlet organlarının tümü, bir ülkedeki vatandaşların bütünü, amme ve halk anlamlarına gelmektedir (TDK, 2024). Yönetim ise “önceden belirlenmiş amaçlara

---

ulaşmak için iş birliğinde bulunan bireylerin etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır” (Polatoğlu, 2003, s. 5). Bir başka tanımla yönetim, “örgütün hedeflerini yerine getirmek için başlıca; planlama, örgütleme, yöneltme ve denetim süreçleri ile bütün birimlerin eş güdümlenmesidir” (Ergun ve Polatoğlu, 1984, s. 4). Sosyal bir gelişmeyle günümüzdeki şeklini alan devletin hedefi; bireyler için önemli ve faydalı işleri yapmak, fertlerin huzuru için çalışmak, hukuki anlamda kamu hizmetlerini ifa etmektir. Devlet veya diğer kamu tüzel kişilerinca ya da onların nezaret ve denetiminde umumi gereksinimleri karşılamak, kamu yararını temin etmek amacıyla görülen, kamuya sunulan, daimî ve düzenli etkinliklere kamu hizmeti denilmektedir. Millî savunma, millî güvenlik, millî eğitim, sağlık, bayındırlık gibi hizmetler kamu hizmetleridir (Versan, 1978, s. 69). İşte bu kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi için yürütülen organizasyonel işlerin tümü kamu yönetimini kapsamaktadır. Kamu yönetimi, kamu bürokrasisini, onun mal ve hizmet arz ettiği bireylerle var olan etkileşimlerini kavramaya ve geliştirmeye dönük pratik ile teoriden oluşan bir disiplin olup devletin yürütme fonksiyonunun daha verimli çalışmasını temin edecek fikir, teşkilat, personel, kamu politikaları, uygulamalar ve usuller ile alakalıdır (Eryılmaz, 2010, s. 8). Kısacası kamu yönetimi, “kamu teşkilatının politikasını hazırlama ve belirleme, icap eden kaynakları temin etme, personel istihdamı, değerlendirmesi ve eğitimi gibi işleri içeren, kaynakların ve bireylerin, his ve fiziksel kuvvetinin belli hedefleri tutturmak için belirli bir yapıda eş güdümlü bir halde harekete geçirilmesini ihtiva eden idari bir işleyiş biçimidir” (Taşdan ve Gül, 2013, s. 55).

Türkiye’de kamu yönetiminin ayrı bir ilgi alanı olarak incelenmesi süreci, II. Dünya Savaşı sonrası dönemde, 1950’li yıllarda tam anlamıyla başlamıştır. Süreç, sadece Türkiye’ye özgü olmayıp büyük bir dünya programının bir nesnesi olarak hayata geçirilmiştir (Güler, 1994, s. 8). Bu genel görüşe karşılık Keskin (2006), Türkiye’de kamu yönetimi disiplininin 1950’li yıllardan önce başladığını hem 1928 yılından

---

itibaren İçişleri Bakanlığı tarafından yayımlanan Türk İdare Dergisi'nin hem de 1931 yılında yayımlanmaya başlayan Mülkiye Dergisi'nin varlığı üzerinde herhangi bir değerlendirmeye gidilmediğine dikkat çekmiştir. Altunok (2011) da benzer şekilde Türkiye'deki kamu yönetiminde yaşanan dönüşümün temellerinin 1945 sonrasında atıldığına dikkat çekerek 1945-1950 yılları arasını *dönüşüm veya geçiş yılları* olarak ifade etmektedir.

Buna karşın, 1950'li yıllar öncesinde, özellikle Osmanlı İmparatorluğu döneminde devlet, uzun sürelerdir devam eden bir idare deneyimine, kendine has bir idare yapısına ile gelenek ve göreneğine sahiptir. Fakat idare yapısındaki erimeye karşılık Batılılaşma ile Batı'nın devlet idaresiyle ilgili kurum, yapı, organizasyon ve kavramları bilhassa Tanzimat sonrası ülkeye girmeye başlamıştır (Örnek, 1992, s. 14). Cumhuriyetin ilanı ile kamu yönetimi disiplini gelişmeye devam etmiştir. Bir sonraki başlıkta ayrıntılı olarak inceleneceği üzere, bu dönemde çeşitli eğitim kurumları kurulmuş ve var olanlar geliştirilmiştir. Bunlardan en eski ve en köklü olanlarından Mekteb-i Mülkiye'dir. 1930'lu yıllara gelindiğinde kamu yönetimi disiplinde Alman etkisi hayli yükselmiş ve Mülkiye programına Almanca kökenli dersler (işletme iktisadı, şehircilik) ile yabancı dil olarak Almanca eklenmiş, ayrıca bu dersler için Almanya'dan öğretmenler getirilmiştir. 1940'lı yılların sonuna gelindiğinde, Anglosakson tesiri artmış ve bu yıllarda ABD örnek alınarak Siyasal Bilgiler Fakültesi tekrar düzenlenmiş, ABD kökenli idare dersleri programa girmiş, yine aynı ülkeden öğretmenler getirilmiş ve Türk öğretim üyeleri, eğitim için İngiltere ve ABD'ye gönderilmiştir (Keskin, 2006, s. 25).

Türkiye'de Kamu Yönetimi Eğitimi

Kamu yönetimi eğitimi, adı konulmamış olsa da geleneksel anlamdaki medreselerde görülmeye başlanmıştır. İlahiyat ve hukuk, dil ve edebiyat, felsefe ile fizik gibi derslerin medreselerde verildiği

---

bilinmektedir. 11. yüzyıla gelindiğinde, Nizamiye Medreseleri, devletin gereksinim duyduğu kişileri eğitmek üzere Selçuklu İmparatoru olan Sultan Alparslan'ın buyruğuyla kurulmuştur (Keleş, 2024, s. 1). Osmanlı İmparatorluğu dönemine gelindiğinde ise akla ilk başta Enderun mektebi gelmektedir. Yönetici eğiten bir saray okulu olan Enderun, dini medrese tarzı eğitim kurumlarından ayrılan bir bilim yeri olarak değerlendirilmektedir. Okulun hedefi, savaşçı-devlet adamı özelliği olan, dinine bağlı, düzgün konuşan, dürüst ve çalışkan yöneticileri yetiştirmektir (Ergun ve Polatoğlu, 1984, s. 14). Aslında ilk olarak I. Murad tarafından Edirne Sarayı'nda kurulan ve II. Mehmed tarafından Topkapı Sarayı'na taşınan mektep, Osmanlı yönetici sınıfı kültürünün doğup geliştiği bir yer olmuş ve imparatorluğa 60 sadrazam, 3 şeyhülislam ve 23 kaptan-ı derya yetiştirmiştir (Ortaylı, 2021, s. 156). Enderun, Osmanlı meritokrasisinin kritik kuruluşları içinde seçkin bir konumda yer almıştır (Eryılmaz, 2010, s. 35). Enderun mektebi, zamanla önemini yitirmiş ve II. Meşrutiyet'te kaldırılmıştır. Yine de mektebin işlevleri, Tanzimat'tan sonra modern bürokraside çalışacak kişileri eğiten Mekteb-i Sultanî (Galatasaray) ile 1859'da kurulan Mekteb-i Fünun-ı Mülkiyye'ye aktarılmıştır (Ortaylı, 2021, s. 157).

Bu dönemde bir diğer önemli eğitim kurumu da Tercüme Odası olmuştur. Özellikle uluslararası ilişkilerin artmasıyla dış politikada tercümanların oynadıkları rollerin önemleri artmıştır. Bazı tercümanların istihbarat faaliyetlerinde bulunması, dönemin padişahlarının dikkatini çekmiş ve son olarak 1821 yılındaki Yunan İsyanı bu konuda da reform yapılmasını gerektirmiştir. III. Selim döneminde başlayan reform düşüncesi, II. Mahmud tarafından hayata geçirilmiş ve Yunan İsyanı'ndan sonra 23 Nisan 1821'de tercüman yetiştirmek ve yabancı dil öğretmek için Tercüme Odası kurulmuştur (Bilim, 1990, s. 35).

Mekteb-i Mülkiye, tam adıyla Mekteb-i Fünun-ı Mülkiye ise kaymakamlık ve müdürlük gibi Dahiliye Nezareti bünyesinde görev alacak memurları yetiştirmek üzere 12 Şubat 1859 günü İstanbul'da kurulmuştur (Çankaya, 1968, s. 51). 1915'te kapanan, Mekteb-i Mülkiye-i Şahane ismiyle 1918'de yeniden açılan ve 1920 yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlanan okul, Cumhuriyet döneminde 1936 yılına gelindiğinde İstanbul'dan Ankara'ya taşınmış, 1938'de Siyasal Bilgiler Okulu ismini almış (Keleş, 2024, s. 2) ve Cumhuriyet dönemi idarecilerinin eğitilip yetiştirilmesinde öncü konumda bulunmuştur (Sözen, 2019, s. 65).

Türkiye'de çağdaş kamu yönetimi öğretiminin başlangıç tarihiyle ilgili olarak 1950 öncesi veya sonrası tartışmaları bulunmasına rağmen, bu konuda atılan ilk ve en önemli adım, Dünya Bankası'nca oluşturulan Barker Kurulu'nun 1951 yılında hazırladığı raporda yer alan öneriler olmuştur. Bahsi geçen raporda, üniversitelerde kamu yönetimi kürsüleriyle bölümlerinin kurulması ile uygulamaya dair kamu yönetimi eğitiminin geliştirilmesi önerilmiştir (Mihçioğlu, 1988, s. 8). Daha sonra kamu yönetimi, hukuk haricinde farklı bir bilim alanı olarak incelenmeye başlanmış ve bu kapsamda; öğretim ve yetiştirme, araştırma ve yardım, derleme ve yayın çalışmalarında bulunarak Türk kamu yönetiminin gelişmesi için çalışmalar yapmak üzere, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) 1952 yılında Birleşmiş Milletler'in yardımıyla kurulmuş, 1953 yılında ise çalışmaya başlamıştır (Ergun ve Polatoğlu, 1984, s. 15). Enstitünün kurulmasıyla birlikte, kamu yönetimine karşı olan ilgi gittikçe artmaya başlamıştır. Bu gelişmeler sonrasında, 1957 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde Amme İdaresi Kürsüsü kurulmuştur. 1967 yılında ise bu kürsünün ismi, Kamu Yönetimi Kürsüsü şeklinde değişikliğe uğramıştır (Eryılmaz, 2010, s. 37). 1982 yılında Yükseköğretim Kurulu (YÖK), yönetim biliminin, Kamu Yönetimi, Uluslararası İlişkiler ile Maliye bölümlerinde zorunlu ders olarak yer alması gerektiğini belirtmiştir.

Kamu Yönetimi bölümlerinde ayrıca, İdare Hukuku, Türkiye'nin İdare Tarihi ile İdari Yargı gibi yönetime ilişkin derslerin de yer alacağı ifade edilmiştir (Örnek, 1992, s. 15).

1990'lar ve 2000'ler, hem eskiden kurulmuş ve gelişme aşamasında olan hem de yeni kurulan devlet üniversiteleri ile sayıları gün geçtikçe çoğalan bazı vakıf üniversitelerinde açılan kamu yönetimi ile siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümleri aracılığıyla kamu yönetimi öğretiminin ülke çapında yaygınlaştığı dönemler olmuşlardır.

Bir yandan 1950'li (Atatürk ve Karadeniz Teknik Üniversiteleri), 1970'li (Cumhuriyet, Dicle, Ondokuz Mayıs ve Selçuk Üniversiteleri) ve 1980'li (Akdeniz, Trakya ve Yüzüncü Yıl Üniversiteleri) yıllarda kurulmuş olan ve giderek oturmaya başlayan bazı üniversitelerde ilk kez kamu yönetimi ile ilgili bölümleri açılmış ve bu bölümler (Dicle ve Yüzüncü Yıl Üniversiteleri haricinde) peyderpey fiilen öğretime başlamıştır. Diğer yandan, 1992, 1994, 2006, 2007 ve 2008 yıllarında adeta bir furya şeklinde kurulan devlet üniversitelerinin pek çoğunda da kamu yönetimi ile siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümlerinin kurulması yoluna gidilmiştir (Ömürkünülşen, 2010, s. 132).

2025 yılı itibarıyla, 1'i KKTC'de, 2'si vakıf üniversitesinde olmak üzere toplam 19 üniversitede kamu yönetimi eğitimi, kamu yönetimi bölümü altında verilmektedir (YÖK, 2025). 1990'lı yıllarla birlikte kamu yönetimi bölümleri, siyaset bilimi ve kamu yönetimi isimleri altında kurulmaya başlanmıştır. 4'ü KKTC'de, 18'i vakıf üniversitesinde olmak üzere toplam 104 üniversitede siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümü bulunmaktadır (YÖK, 2025).

Kamu yönetimi ile siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümlerinde; Türk kamu yönetimi, Türkiye'nin idari yapısı, Türk siyasal hayatı, Türkiye'nin toplumsal yapısı, kamu politikası, kamu yönetimi teorileri, kamu personel yönetimi ve yerel yönetimler gibi kamu yönetimini genelini kapsayan dersler; hukuka giriş, anayasa hukuku, idare hukuku, idari yargı, insan hakları, medeni hukuk, borçlar hukuku ve

---

ceza hukuku gibi kamu hukuku dersleri; siyaset bilimi, siyaset teorisi, siyaset sosyolojisi ve siyasal partiler gibi siyaset dersleri; mikro iktisat, makro iktisat, Türkiye ekonomisi, vergi hukuku, uluslararası iktisat, kamu maliyesi, muhasebe ve işletme gibi iktisat ve maliye dersleri verilmektedir. Ekollere göre derslerin ağırlığı veya sayısı değişmektedir.

Geçmişten Günümüze Kaymakamlık Mesleği

Kaymakam, Fransa'daki benzeri gibi, geçmişte kaza; günümüzde ilçe olarak isimlendirilen ve Fransa'daki *arrondissement* karşılığına denk gelen mülki bölümün idarecisidir. Kaymakam, valiye tamamen bağlı kalmakla birlikte bir *küçük vali* olarak kabul edilebilir (Duran, 1973, s. 3).

Yasal zeminde incelendiğinde kaymakamlık, bir kariyer meslek memurluğudur. Kökleri, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki sancak ve kazalara dayanan kaymakamlık makamı, özellikle 1842'deki idari düzenlemelerle birlikte taşra yönetiminde mutlak olarak kendisine yer edinerek 1864'e kadar sancak idaresinin; bu yıldan sonra da vilayet nizamnamelerinin temelleri kapsamında, kaza idaresinin başındaki görevlileri tanımlamak için kullanılmıştır (Güneş, 2024, s. 13).

Vergilerin toplanması için merkez tarafından atanan üyelerden oluşan muhassıllık meclisleri ile sisteminin 1842 yılında kaldırılması ve taşra teşkilatında farklı bir düzenlemeye gidilmesi, bu yılı önemli kılmaktadır. Zira bu yılda yapılan yasal düzenleme ile Tanzimat'ın uygulandığı yerlerde birkaç köy birleştirilip kazalar oluşturulmuştur. Kazaların başına da yerel ileri gelenler tarafından seçilen ve hükûmetin onayıyla görevlerine başlayan kaza müdürleri getirilmiştir. Aynı yıl, sancakların yönetimi, merkezî hükûmet tarafından atanan kaymakamlara verilmiştir (Akyıldız, 2012, s. 76). 1864 yılında ise Osmanlı taşra örgütlenmesinde eyalet sisteminden vilayet sistemine geçiş Teşkil-i Vilayet Nizamnamesi ile olmuştur. Nizamname ile

---

vilayet, sancak, kaza ve köy idaresi detaylı olarak belirtilmiş ve her seviyedeki yöneticilerinin görev ve sorumlulukları belirtilmiştir. Nizamname, 1871 yılına kadar yürürlükte kalmıştır (Çadircı, 2007, s. 212). 1871 yılında yürürlüğe giren Vilayet Nizamnamesi ile kazaların idaresi, kaza müdürlerinden alınarak kaymakamlara verilmiştir (Akyıldız, 2012, s. 77). Bu uygulama günümüze kadar böyle devam etmiştir.

Cumhuriyet döneminde de varlığı sürdüren kaymakamlık, 1426 sayılı Vilayet İdaresi Kanunu'nda (RG: 18.04.1929/1184), *“kaza idaresinin reisi kaymakamdır”* (md.3) ve *“kaymakam kazada en yüksek hükümet memuru olup kazanın umumî idaresinden mesuldür”* (md.43) hükümleriyle düzenlenmiştir. Günümüzde ise kaymakamlık makamının, birçok ayrıntılı düzenlemesi olmasıyla birlikte temel yasal dayanağı, 10/06/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'dur. 5442 sayılı Kanun'un (RG: 10.06.1949/7236) 27. maddesine göre; *“İlçe genel idaresinin başı ve mercii kaymakamdır. Kaymakam, ilçede Cumhurbaşkanının idari yürütme vasıtasıdır ve ilçenin genel idaresinden kaymakam sorumludur”* (md.27).

Burada birkaç hususa dikkat çekmek gerekmektedir. İlçenin başı olan kaymakamın temsiline ilişkin 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun yukarıda belirtilen ilgili maddesine göre, kaymakam, ilçede Cumhurbaşkanının idari yürütme vasıtasıdır. Türkiye'deki hükümet sistemi değişikliği sonrasında çıkartılan 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK öncesinde ise kaymakam, ilçede hükümetin temsilcisi olarak tanınmaktaydı. Bununla birlikte, Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'ne göre ise kaymakam, ilçede Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır. Dikkat çekici bir şekilde, yeni hükümet sisteminde valinin siyaset-bürokrasi ikilemindeki yerine kıyasla kaymakamın rolü ve temsili daha açık ve belirgindir. Dikkatlice değerlendirildiğinde; kaymakamlığın, valilik gibi istisnai memuriyetten ziyade bir meslek memurluğu olduğu ve

---

Cumhurbaşkanının idari yürütme vasıtası olmasının ne anlama geldiği belirsizdir. Ayrıca, Cumhurbaşkanının valilik makamını atlayarak teori ve pratikte kaymakama emir ve talimat veremeyeceği ve doğrudan yazı yazamayacağı açık ve nettir. Zira İl İdaresi Kanunu'na göre kaymakam, valinin talimat ve emirlerini yürütmekle görevlidir (Dinç ve Yılmaz, 2022, s. 202).

Tüm bu tarihi arka plan ile özetlenmeye çalışılan kaymakamlık mesleği, özellikle her yıl binlerce mezun veren siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümü öğrencileri için hâlâ temel hedeflerden biridir. YÖK Öğrenim Düzeyleri ve Yükseköğretim Kurumlarının Birimlerine Göre Mezun Sayıları İstatistikleri'ne göre bakıldığında, 2023-2024 öğretim yılında kamu yönetimi ile siyaset bilimi ve kamu yönetimi lisans bölümlerinden toplam 5.665 öğrenci mezun olmuştur (YÖK, 2024). Bu bölümlerden mezun olanlar; gelir uzman yardımcısı, vergi müfettişi yardımcısı, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında uzman yardımcısı, raportör, memur, veri işletmeni, kamu ve özel sermayeli bankalarda uzman yardımcısı, iç kontrolör ve denetçi yardımcısı, A grubu kariyer meslekler olarak Sayıştay denetçi yardımcısı, idari hâkim yardımcısı ve çalışmanın asıl konusu olan, kaymakam adayları olabilirler/sınavlarına girebilirler. Tüm bu kariyer imkanlarının arasında en popüler olanının kaymakamlık olduğunu bazı araştırmalar da doğrulamaktadır. Nitekim, Güner'in (2019, s. 216), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi kamu yönetimi bölümünden 200 öğrenci ile yaptığı yüz yüze anket sonucuna göre öğrencilerin en çok hedefledikleri meslek, %27,8'lik çoğunluk ile kaymakamlık/valilik olmuştur. Yine; Altan, Kerman ve Aktel'in (2009, s. 239), 485 kamu yönetimi bölümü öğrencisiyle yaptıkları anket çalışmasında, öğrencilerin %54'nün, mezun olduktan sonra çalışma alanı olarak kamu sektörünü düşündüğü görülmüştür. Mesleğe alımlarla ilgili siyasi kayırmacılık, liyakatsizlik, eşitsizlik ve

adaletsizlik gibi gerçekler¹ ayrı bir çalışma konusu olmakla birlikte, ortada öncelikle başarılı olunması gereken ve kontenjan içinde yer alınması gereken bir yazılı sınav bulunmaktadır. T.C. İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı Sınavı ismiyle düzenlenen sınav, belirsizlikler ve tutarsızlıklar gibi faktörler nedeniyle çalışmanın esas konusudur.

Son olarak belirtmek gerekir ki kaymakam olabilmek için sadece siyaset bilimi ve kamu yönetimi gibi belirli bölümlerden mezun olmak gerekmemektedir. Bu husus, 1930 yılından beri sürekli bir değişim ve dönüşüm içinde olmakla birlikte, 17 Kasım 2024 gibi yakın bir tarihte tekrar düzenlenmiş ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu'nda (RG: 09.06.1930/1524) yer almıştır. İlgili Kanun'un 2. maddesine göre, *“Kaymakam aday adaylarının yurt içindeki üniversitelerin veya diploma denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış olmak kaydıyla yabancı üniversitelerin en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakültelerinin uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, iktisat, işletme, maliye, finans, ekonometri, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden ya da hukuk fakültelerinden mezun olmaları veya üniversitelerin mühendislik fakülteleri ile tarih, sosyoloji, halkla ilişkiler ve tanıtım, psikoloji bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden en az dört yıllık lisans eğitimi yapmış ve uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, hukuk, maliye ve iktisat alanlarında tezli lisansüstü eğitimini tamamlamış olmaları gerekir”* (md.2). İlgili mezuniyet şartları, meslekle ilgili eleştirilen hususlardan biridir. Mekteb-i Mülkiye ile başlayan, sonrasında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi ile bir gelenek şeklinde devam eden bu okulların

---

¹: Ayrıntılı bilgi için İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi Başkanlığı ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi iş birliğiyle hazırlanan 2003 tarihli Halkın Mülki İdareye Yönelik Tutum ve Beklentileri Araştırması Raporu'na bakılabilir. (s.62)

---

mezunlarının kaymakam olması uygulaması uzun yıllar görülmüştür. 1991 yılında, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde yer alan işletme, iktisat, uluslararası ilişkiler ve maliye olmak üzere yeni bölümler de eklenmiştir. 2018 yılında bir değişiklik daha yapılmış ve iktisadi ve idari bilimler fakültesi mezunları dışındaki, mühendislik, tarih, sosyoloji, halkla ilişkiler ve psikoloji gibi bölümlerin mezunlarına da kaymakam olabilme hakkı tanınmıştır. Fakülte dışından mezunların atanmasına olanak sağlamak üzere son eklenen bölümler için 2024 yılındaki değişiklikle yukarıda belirtilen esaslı ve makul şartlar eklenmiştir. Son durumda, kamu yönetimi ile ilgili bir saat bile ders almamış herhangi bir mühendislik fakültesi mezununun kaymakam olabilmesi mümkün değildir.

Kaymakam Adaylığı Sınavları

Kaymakam olabilmek için yukarıda sayılan bölümlerden mezun olmak gerekmektedir. Çalışmanın esas olarak inceleyeceği yazılı sınav ise yine 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu'nun (RG: 09.06.1930/1524) 2/A maddesinde düzenlenmiştir. İlgili hükme göre *"yazılı sınav; Bakanlıkça bu sınavı yapabilen kamu kurum ve kuruluşlarına, düzenlenecek protokole göre yaptırılan yarışma sınavıdır. Yazılı sınav soruları, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türkçe, Anayasa Hukuku, İdare Hukuku, Türkiye'nin İdari Yapısı, Türkiye'de Mahalli İdareler, Ekonomi, Türkiye'nin Sosyo-ekonomik Yapısı ile Türkiye'de Demokratikleşme ve İnsan Hakları konularından hazırlanır"* (md.2/A). Konuları değişmese de formatının, sonuç hesaplama yöntemlerinin ve soru sayılarının mütemadiyen değişmesiyle kaymakam adaylığı sınavı, kurum sınavları arasında² benzersiz bir yere sahiptir.

---

²: Sayıştay Denetçiliği Yardımcılığı Adaylığı Sınavları, Adli Yargı/Adli Yargı-Avukat/İdari Yargı Sınavları, Gelir Uzman Yardımcılığı Sınavları ile Devlet Gelir Uzman Yardımcılığı Sınavları gibi A Grubu kapsamında yer alan kurum sınavlarında da yıllar itibarıyla belirli

---

Kaymakam adaylığı sınavının ilk kez ne zaman yapıldığıyla ilgili net bir bilgi bulunmamaktadır. Kaymakamlar, eğitilmeleri için ayrı bir şekilde kurulmuş okul olmadığından, 1859 yılına dek daha fazlaca merkez ve taşrada vazife gören tecrübeli memurlar arasından seçilmekteydi. 1859'da Mülkiye Mektebi'nin açılışından sonra da tecrübeli kişiler arasından seçilen kaymakamların atanması devam etmiştir (Çankaya, 1968, s. 5). 1861 yılında Sadrazam, Şeyhülislam ve hükûmet üyelerinin huzurunda yapılan sınavla Mekteb-i Mülkiye'den 33 kişi mezun olmuş ve kaza müdürlüklerine atanmışlardır. Zaman içinde deneyim elde ettikçe kaymakamlığa yükseltilecek olan mezunların idarede başarılı olmaları üzerine 1863 yılında okula kabul edilecek öğrenci sayısının iki katına çıkarılması için çalışmalara başlanmıştır (Özkan, 2020, s. 418). 1861 yılından itibaren kaymakamlar sadece bu okul mezunlarından atanmış ve bu durum 1930 yılına kadar devam etmiştir. 1930 yılında Mülkiye'nin yanında Hukuk mezunları ile yabancı ülkelerde alınan eş değerdeki diplomalara sahip olanların da girebildiği özel bir sınavla kaymakamların atanmasına başlanmıştır (Duran, 1973, s. 7).

Bununla birlikte, 1986 ve 1991 yılları, kaymakam adaylığına girişte iki önemli yıl olmuştur. Atılan ilk önemli adım, 1986'da İstanbul Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin ismini, Siyasal Bilgiler olarak değiştirmesi olmuştur. Artık bu bölümden mezun olanların kaymakamlık sınavlarına girmesinin yolu açılmıştır. Ancak asıl genişleme, 1991 yılında 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu'nda (RG: 09.06.1930/1524) yapılan düzenleme ile yaşanmış ve 4 yıllık eğitim veren siyasal bilgiler, hukuk, işletme, iktisat ile iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden mezun olanlara kaymakamlık sınavlarına başvuru

---

değişiklikler olmasına rağmen, bu sınavlarda, Kaymakam Adaylığı Sınavları kadar büyük değişim ve dönüşüm görülmemiştir.

---

olanağı tanınmıştır (Çapar, 2011, s. 80). Yapılan değişiklikten sonra, Başa'ya (2007, s. 57) göre ilk kaymakam adaylığı sınavı, 1992 yılında yapılmış ve sınav sonucunda, ikisi ilk defa alınan kadın kaymakam adayları olmak üzere, toplamda 61 kaymakam adayını mesleğe alınmıştır. Fakat ÖSYM kayıtlarına göre ilk kaymakam adaylığı sınavının, 24 Kasım 1991 tarihinde yapıldığı görülmektedir (ÖSYM, 1991). Bu konu ile ilgili net bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Sınav, ilk yıllardan itibaren yazılı ve sözlü olmak üzere iki aşamalı yapılmaya başlanmıştır. 2001 yılıyla birlikte Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) ilgili puan türünden (P-37) yeterli puanın alınması şartı getirilerek sınav; eleme, yazılı ve sözlü olarak yapılmıştır. Sınavın yapıldığı yıl veya bir yıl öncesindeki KPSS P-37 puan türünden en az 80 almak gerekmektedir de yazılı sınava girebilmek için Bakanlık tarafından ilan edilen alım sayısının en fazla 20 katı kadar adayın sınava girmesine izin verilmiştir.

Örneğin, o yıl 50 kaymakam adayını alınacaksa KPSS P-37 puanını en yüksek $50 \times 20 = 1000$ kişi ve 1000. kişiyi aynı puana sahip adaylar yazılı sınava girmeye hak kazanmıştır. 1000 kişilik sıralama ise en yüksek puandan başlanarak aşağıya doğru düşülmüş ve 1000. kişide bitirilmiştir. Alım sayısına göre değişmekle birlikte, ki o yıllarda 50-60 kişilik alımlar yapılmaktaydı, ortalama puan 85 civarı olmuştur.

2015 yılında ani bir değişiklikten gelen açık uçlu sınav formatı sonrasında hem test formatından vazgeçilmiş hem de KPSS şartı kaldırılmıştır. 2018 yılında ise tekrar test formatına dönülmüş ve KPSS şartı aranmamaya devam edilmiştir. 2025 yılı itibarıyla kaymakam adaylığı sınavı, KPSS şartı aranmadan test usulüyle yapılmaktadır.

Sınav Konuları

Sınavda yer alan konular, 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu'nda (RG: 09.06.1930/1524) sayılmıştır. İlgili Kanun'un 2/A maddesine göre, "yazılı sınav soruları, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türkçe, Anayasa

---

Hukuku, İdare Hukuku, Türkiye'nin İdari Yapısı, Türkiye'de Mahalli İdareler, Ekonomi, Türkiye'nin Sosyo-ekonomik Yapısı ile Türkiye'de Demokratikleşme ve İnsan Hakları konularından hazırlanır” (md.2/A). Bu hususta, ağırlıkları değişmekle birlikte, ilk sınavdan itibaren herhangi bir değişiklik olmamış ve sınav soruları bu konulardan hazırlanmıştır. Son olarak 23 Şubat 2025 tarihinde yapılan sınavda, 42 sorudan oluşan Genel Yetenek ve Genel Kültür Testi ile 78 sorudan oluşan Alan Bilgisi Testi uygulanmıştır. Buna göre;

“Genel Yetenek ve Genel Kültür Testi: Türkçe (20), Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi (8), Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Yapısı (8) ve Türkiye'de Demokratikleşme ve İnsan Hakları (6) ile ilgili çoktan seçmeli sorulardan,

Alan Bilgisi Testi: Anayasa Hukuku (18), İdare Hukuku (20), Türkiye'nin İdari Yapısı (16), Türkiye'de Mahalli İdareler (12), Ekonomi (12) ile ilgili çoktan seçmeli sorulardan oluşmuştur” (ÖSYM, 2025, 3).

Sınav Formatları

Sınav formatının en büyük özelliği sürekli değişmesidir. Sınav, yapıldığı ilk yıllardan beri çoktan seçmeli (test) formatında yapılmıştır. Fakat 2015, 2016 ve 2017 yılları istisna yıllar olmuştur. Zira daha önce hiçbir ÖSYM sınavında, hatta herhangi bir kurum sınavında uygulanmayan açık uçlu sınav formatının uygulanmasına bir anda karar verilmiştir. Yeni formatla ilgili daha önce herhangi bir bilgi verilmemiş veya bir hazırlık yapılmamıştır. Adaylar bu formatı, sınav ilanı geldiğinde görmüşlerdir. Açık uçlu soru formatı ÖSYM tarafından şöyle tanımlanmıştır: “*adayların kendisinden istenen bir konuda uzun ya da kısa bir metin yazmasına, verilen problemleri yazarak çözmesine ya da verilen sorulara uzun veya kısa, yazılı cevaplar vermesine dayanan yazılı sınavdır*” (ÖSYM, 2015). Bu ani değişiklik sonrasında açık uçlu sorulara ilişkin adaylara bilgi verilmesi amacıyla ÖSYM tarafından örnek sorular

---

hazırlanmış ve ilgilileri ile paylaşılmıştır (ÖSYM, 2015). Üç sınav sonra ise tekrar test formatına dönülmüştür.

Sınav Soru Sayıları

Sınav konuları ve ağırlıkları ilk yıllardan itibaren sabit olmasına rağmen, sürekli değişim içinde olan başka bir husus da soru sayılarıdır. KPSS şartı öncesi ve sonrasında belirli bir standart yakalanmasına karşın, 2012 yılında standartlar değişmeye başlamış ve 2015 yılında açık uçlu formatın gelmesiyle yeni bir evreye geçilmiştir. KPSS şartının aranmadığı ve tekrar test formatına dönüldüğü 2018 yılı sonrasında yeni bir standart oluşmuş olsa da son iki sınavda soru sayısı artırılarak yine bir değişim yaşanmıştır. Sınavların yapıldığı yıllar, sınav formatları ile soru sayıları tablo yardımıyla şöyle gösterilebilir:

Tablo 1. Yıllara Göre Kaymakam Adaylığı Sınavları, Formatları ve Soru Sayıları
Kaynak: ÖSYM (<https://www.osym.gov.tr/TR,32939/2025.html>)

Yıl / Dönem	Format	Soru Sayısı
1991 – 1996 (3 Sınav)	Test	100
2000 – 2011 (13 Sınav)	Test	160
30 Aralık 2012	Test	90
20 Eylül 2014	Test	80
28 Mart 2015	Açık Uçlu	50
2016 – 2017 (2 Sınav)	Açık Uçlu	40
2018 – 2022 (5 Sınav)	Test	100
2023 – 2025 (3 Sınav)	Test	120

Sınavlarda çoğunlukla sonbahar ayları tercih edilmektedir. Nitekim, 28 sınavın 22'si sonbahar aylarında yapılmıştır. Fakat buradaki asıl sorun, sınav tarihlerinin ortalama olarak iki ay öncesinden ilan edilmesidir. İki ay hususunda bile bir netlik bulunmamaktadır. Zira, bazı sınavlar henüz İçişleri Bakanlığı tarafından ilan edilmeden ÖSYM sınav takviminde yer almaktadır. KPSS gibi milyonlarca adayın girdiği sınavın net tarihi aylar öncesinden ilan edilmesine rağmen, kaymakam adaylığı sınavlarında bu netlik bulunmamakta veya bu yöntem tercih edilmemektedir.

Öneriler

İlk olarak bu bölümdeki öneriler tamamen sınavın içeriği, formatı ve uygulanış şekliyle alakalı olacaktır. Şekil şartları dışında ve yazılı sınav sonrasında yapılan mülakatlar nezdinde birtakım çalışmalar bulunmaktadır. Buna karşın, bu çalışmaların sonuçları aşağı yukarı aynı çıkmaktadır çünkü mülakatlar, Türkiye'nin temel sorunlarından biridir. Özellikle kaymakamlık mülakatları şüpheye yer vermeyecek şekilde tartışmalı, adaletsiz ve eşitsiz bir şekilde, kamu yararından uzak ve siyasi elitlerin tahakkümünde yıllardır aynı teamüller içinde yürütülmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Öyle ki kaymakamlık mülakatları öncesinde, lacivert takım elbiseli genç kaymakam aday adaylarının Türkiye Büyük Millet Meclisi ve İçişleri Bakanlığı koridorlarında, *referans* arayışları için koşturduklarını görmek bir teamül haline gelmiştir. Son zamanlarda bu durum bir adım daha ileri gitmiş ve aday adaylarının, nihai listede kuvvetli etkisi olan yüksek mevkideki siyasilerle veya bizzat listeyi hazırlayan yetkililerle fotoğraf çekilip sosyal medya hesaplarından paylaşımları³ da *neo-teamül* olma yoluna girmiştir. Pek tabiidir ki bu gibi teamüllerin dışında kalanlar nihai listelerde adlarını görememekteler. Kanımızca bu konuda herhangi bir çalışma yapmaya bile gerek yoktur. Basit bir internet araştırmasıyla bu konuda yaşanan haksızlıklar ve eşitsizlikler hakkında birçok habere ulaşılabilmektedir.⁴ Fakat bir gerçek daha vardır ki mülakata kalabilmek için öncelikle yazılı sınavın geçilmesi gerekmektedir. Belirli bir standardı ve netliği olmayan bu sınavın düzenlemeler yapılarak ismine ve konumuna yakışır bir duruma

---

³: <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/baris-pehlivan/erdoganin-mujdesinden-bir-gun-once-2071278> Erişim: 06.11.2025

⁴: <https://t24.com.tr/yazarlar/tolga-sardan-buyutec/onceden-feto-sorulari-caliyordu-simdi-mulakatlar-can-yakiyor,39762> ve <https://www.karar.com/guncel-haberler/200-kaymakam-mulakatlari-alindi-devlette-aile-kontenjani-1877728> Erişim: 06.11.2025

---

getirilmesi gerekmektedir. Çalışma da bu hususa dair öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Konular

Kaymakam adaylığı sınavındaki konular; “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türkçe, Anayasa Hukuku, İdare Hukuku, Türkiye’nin İdari Yapısı, Türkiye’de Mahalli İdareler, Ekonomi, Türkiye’nin Sosyo-ekonomik Yapısı ile Türkiye’de Demokratikleşme ve İnsan Haklarıdır”. Lakin her ne kadar siyaset bilimi ve kamu yönetimi ile kamu yönetimi bölümü dışındaki mezunların da kaymakam adaylığı sınavına girme hakkı olsa da bu sınav, daha çok kamu yönetimi ağırlıklı bölümlerin mezunlarına hitap etmektedir. Çünkü, yazılı sınavdaki konuların hepsi ilgili bölümlerde yıllar itibarıyla okutulmaktadır. Fakat sorun, yazılı sınavı daha çok ilgilendiren konulara yer verilmemesidir. Örneğin, Türk Siyasal Hayatı dersi ilgili bölümlerin tümünde okutulmaktadır. Yine, Kamu Yönetimi, Kamu Politikası, Yerel Yönetimler ve Siyaset Bilimi dersleri ilgili bölümlerin temel dersleri arasındadır. Bu nedenle, bu derslerin yazılı sınavda yer almasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim, bir kaymakam adayının bu konulara hakim olması gerekmektedir.

Diğer taraftan, sınavda yer alan bazı ders konularının da kapsamının daraltılmasının gerektiği düşünülmektedir. Örneğin, Türkiye’nin sosyo-ekonomik yapısı kapsam itibarıyla oldukça geniştir. Bunun yanında, özellikle son beş yılda yapılan sınavlarda direkt olarak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinin, sınavla alakalı olup olmadığına bakılmaksızın sorulduğu görülmektedir. 2022 yılında yapılan sınavda “Aşağıdaki kalemlerden hangisi 2019 yılı itibarıyla Türkiye hane halkının toplam kültür harcamaları içinde en yüksek paya sahiptir?” (ÖSYM, 2022) gibi bir soru ile hangi bilginin ölçüldüğü belli değildir. 2022 yılında, üç sene önceki veriyi sormak ve bu verinin daha çok bilinen ya da bilinmesi gereken milli gelir, enflasyon oranı ve işsizlik

oranı gibi makro ekonomik veriler yerine toplam kültür harcamalarının sorulması sınavın amacından çıkmasını ve adaylar için daha karmaşık hale gelmesine neden olmaktadır. Bu tarz soruların sorulması ile bundan sonraki sınava hazırlanan adaylar için artık bir önceki yıl verilerinin ezberlenmesi yeterli hale gelmemekte en az üç yıl önceki verilere de hakim olması beklenmektedir. Bu tarz soruların adayların sınav çilesine olumlu bir katkı yapmadığı da açıktır. Müphem Türkiye ekonomisi sorularından vazgeçilmesinin, sınavın yapıldığı bir önceki yıl veya aynı yıla ait temel makro ekonomik verilere ilişkin sorulara yer verilmesinin ve Türk ekonomi tarihi ve önemli gelişmelerinin soru olarak yönetilmesinin daha uygun olacağı değerlendirilmektedir. Sınavdaki diğer konular bazında ise belirli bir tutarlılık ve mantık olduğu düşünülmektedir.

Soru Sayıları

Yazılı sınavdaki soru sayıları aslında sınavda yer alan konularla da ilgilidir. Alan bilgisi soru sayısı, genel yetenek ve genel kültür kısmındaki soru sayısından fazla olmaktadır. Bununla birlikte, siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümü temel ve teorik ders konularının yazılı sınavda yer alması gerektiği değerlendirildiğinde, soru sayılarının da gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, genel yetenek ve genel kültür kısmındaki insan hakları ve demokratikleşme sorularının çıkartılıp, yerine getirilecek teorik konularla birlikte ortalama olarak 100 soruluk bir yazılı sınavın standartlaştırılması gerektiği düşünülmektedir. Nitekim, insan hakları sorularının yarısı 1982 Anayasası'ndaki insan haklarıyla ilgili hükümleri içerirken kalan yarısı ulusal ve uluslararası yasal düzenlemeler, kurum ve kuruluşlarla ilgili olmaktadır. Sorun, uluslararası düzeyde uçsuz bucaksız sayıda kurumların, kuruluşların ve sözleşmelerin olmasıdır. Örnek olarak 2020 sınavında sorular bir soru örnek olarak verilebilir. İnsan hakları konusu altında, *“Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’ne göre, aşağıdakilerden hangisi ayrımcılığın önlenmesi için*

çalışma hakkı kapsamında açıkça sayılan haklar arasında yer almaz?" (ÖSYM, 2020) olarak sorulan bu sorunun kaymakamlık sınavıyla ne tür bir ilgisi olduğu pek net değildir. Ayrıca, bu tarz sözleşme bazlı ve ayrıntılı konuların öğrenilmesi de kolay değildir. Bu ve buna benzer sebepler nedeniyle insan hakları konusunun sınavdan çıkartılmasının, önemli ulusal insan hakları düzenlemeleri ve insan hakları kurum ve kuruluşları ile ilgili soruların anayasa hukuku veya idare hukuku soruları içerisine yerleştirilmesinin daha etkili olacağı düşünülmektedir. Diğer konularla ilgili yukarıda açıklama yapıldığından, standart bir 100 soruluk yazılı sınav formatı önerisi tablo yardımıyla şöyle gösterilebilir:

Tablo 2. Kaymakam Adaylığı Sınavı Konu ve Soru Sayısı Önerisi

Kısım	Konu	Soru Sayısı
Genel Yetenek ve Genel Kültür	Türkçe	10
	Türkiye'nin Sosyo Ekonomik Yapısı	5
	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi	5
Alan	Anayasa Hukuku	10
	İdare Hukuku	20
	Mahalli İdareler	10
	Türk Siyasal Hayatı	10
	Siyaset Bilimi	10
	Kamu Yönetimi	10
	İktisat	10

Yukarıdaki tablodaki gibi bir konu dağılımı ile soru sayısına yer veren bir kaymakam adaylığı yazılı sınavı, mesleğin gerektirdiklerine ve yapısına daha uygun olacaktır. Daha açık bir ifadeyle, sınavın genel yetenek ve genel kültür kısmında yer alan Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi kapsamı, ilgili kısımdaki en isabetli seçimdir. Tüm bir tarihsel perspektiften ve kapsamdan ziyade, soruların Osmanlı modernleşme hareketleri veya Trablusgarp Savaşı ile başlamasının mesleğe ve sınav içeriğine oldukça uygun olduğu düşünülmektedir.

Sınav Tarihleri

Yazılı sınav tarihleri, Tablo 1’de görüldüğü üzere, yıllar itibarıyla belirli bir tutarlılık gösterse de yine önceki başlıklarda ifade edildiği üzere, herhangi bir net tarihinin olmaması ve sınav tarihi ilanlarında çeşitlilik olması önemli bir sorundur. Nitekim, alım yapılacak aday sayısı, İçişleri Bakanlığı tarafından yıllık Performans Planları’nda yer almaktadır. Gelecek yıl alınması hedeflenen aday sayısı belirliyse ve belirli bir planlama ve netlik varsa aynı usulün sınav tarihinde de olması gerekmektedir. İdarenin belirliliği ilkesi dahilinde alım yapılacak aday sayısı ile birlikte sınav tarihinin de ifade edilmesi, en azından aylar bazında bir tarih aralığı sunulması hem adaylar hem de uygulayıcılar bakımından daha faydalı olacaktır.

Yine belirtilmelidir ki sınav ilanları genellikle önce Resmî Gazete’de yayımlanmaktadır. Bazı senelerde ise önce ÖSYM sınav takviminde, daha sonra Resmî Gazete’de yer almıştır. Bununla birlikte değişmeyen husus, bu ilanların sınav tarihinden genellikle 50-60 gün önce gelmesidir. Bu kadar kısa sürede tarihi ilan edilen bir sınav, aynı şekilde adaylarda gereksiz bir stres ve belirsizlik yaratmaktadır. Bu hususta belirli bir standardın artık oturtulması gerekmektedir.

Sonuç

Kaymakamlık, kamu yönetimi mezunları için önemli bir kariyer hedefi olmakla birlikte, adaylık sınavlarına ilişkin belirsizlikler ve sürekli değişen sınav formatı, bu süreci oldukça zorlu hale getirmektedir. Kaymakam adaylığı sınavlarının yapısı, konu dağılımı ve uygulama şekli, kamu yönetimi disiplininin temel prensipleriyle tam anlamıyla örtüşmemekte ve kamu yararı ilkesi gözetilmemektedir. Bu çalışmada, Türkiye’de kamu yönetimi eğitiminin tarihsel gelişimi ile kaymakam adaylığı sınavlarının mevcut durumunu detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Günümüzde birçok üniversitede kamu yönetimi ve siyaset bilimi bölümleri bulunmasına rağmen, müfredat ile kaymakamlık sınavlarının kapsamı arasında tam bir uyum sağlanamamaktadır. Özellikle Türk Siyasal Hayatı, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi gibi derslerin sınav kapsamına dahil edilmemesi, adayların mesleki yeterliliklerinin ölçülmesini zorlaştırmaktadır.

Kaymakam adaylığı sınavlarının büyük sorunlarından birisi, formatının sürekli değişmesidir. Test usulünden açık uçlu sorulara geçiş, ardından tekrar test formatına dönüş gibi köklü değişiklikler, adayların hazırlık süreçlerini sekteye uğratmaktadır. Ayrıca, sınav tarihlerinin önceden belirlenmemesi ve yıllara göre soru dağılımının farklılık göstermesi, sınavın standart bir yapıya kavuşmasını engellemektedir. Bu durum, adayların motivasyonlarını düşürerek sınavın güvenilirliğini sorgulanır hale getirmektedir. Dolayısıyla çalışmanın başlığında da ifade edildiği üzere, bu süreç mezun öğrenciler için adeta bir çileye dönüşmektedir.

Bu çalışmada sunulan öneriler, sınavın daha şeffaf, adil ve mesleki yeterlilikleri ölçebilecek bir yapıya kavuşturulmasına yöneliktir. Konu dağılımının genişletilmesi, soru sayılarının standartlaştırılması ve sınav tarihlerinin önceden ilan edilmesi, adayların sürece daha iyi hazırlanmalarını sağlayacaktır. Yine öneriler başlığı altında değinildiği üzere, bir de mülakat gerçeği vardır. Tekrar ifade etmek gerekir ki bu konuda herhangi bir öneride bulunmaya bile gerek yoktur. Çünkü kayırmacı mülakat sistemi, verilen örneklerden de anlaşılacağı gibi tamamen çürümüş ve yozlaşmış bir haldedir. Bu konuda, özellikle seçim dönemlerinde popülist bir söylem olarak mülakatların kaldırılacağına dair vaatlerde bulunulsa da bu vaatlerin henüz hayata geçtiği görülmemiştir. Ayrıca şunu da belirtmek gerekir ki mülakatlar sadece kaymakamlıkta can yakmamaktadır. Özellikle öğretmenlik atamalarında da aynı haksızlıkların yaşandığı görülmektedir. Yine de bir öneri yapılırsa bu öneri, mülakatların kaldırılması olacaktır.

Merkezi sınav sistemi ile alım sayısı kadar asil adayın; alım sayısının yarısı kadar da yedek adayın alınacağı bir atama sisteminin getirilmesiyle bu sorun çözülebilir. Alım sayısı içinde kalan aday adayları için gerekli tahkikatların yapılması ve istihbaratı (güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması) olarak sıkıntılı olanların elenmesi sonrasında mevcut duruma göre yedek adaya geçilmesi söz konusu alımlara ilişkin yeni bir uygulamayı pekiştirebilir.

Bu tarz sınavların kazanılması hiç kolay değildir. Özellikle yüksek puanlar almak ve dereceler yapmak azımsanmayacak derecede önemlidir, yazar bunu defalarca tecrübe etmiştir. Fakat ondan da önemlisi o puanlara rağmen, mülakatlarda haksız bir şekilde elenmek ve sonrasında psikolojik olarak sağlam kalabilmek ve yeniden sınavlara girebilecek motivasyonu kendi kendine kazanmak kimi zaman sınavın kendisinden daha yıpratıcı ve zor olabilmektedir. Bu konuda da bir öneri sunulabilir. En azından, yedek liste içinde olup istihbaratı olarak olumlu durumda olanlara kamuda belirli alanlarda istihdam seçeneği sunulabilir. Aslında burada, belirli bir süre sonunda bitecek şekilde, sınavı kazanmış kişilere bu seçeneğin sunulması hem kamu yararına uygun olacak hem de bu kişilerin motivasyonunu artıracaktır. Örneğin, 100 kişilik alımda, bizim önerimize göre, sınav puanına göre ilk 100 kişi asil listede; sonraki 50 kişi ise yedek listede bulunacaktır. Asil listede yer alan ve sınavdan en yüksek puanı alan ilk 100 kişi arasından istihbarat olarak sıkıntılı kişilerden 25 kişi elenecektir. Elenen 25 kişi için yedek listeden ikame yapılacaktır ve ilk 25 kişi asil listeye dahil edilecektir. Önerimiz tam da buraya devreye girecek ve yedek listede kalan 25 kişi için belirli bir sürede tercih yapmak ve kamuda belirli alanlarda olmak üzere istihdam olanağı sağlanacaktır.

Tüm bu hususlar ve öneriler ile kaymakam adaylığı sınavlarının kamu yönetimi disiplininin gerekliliklerine uygun şekilde yenilenmesi hem adayların beklentilerini karşılayacak hem de Türkiye'nin idari

---

kapasitesinin güçlenmesine katkıda bulunacaktır. Akademik çevrelerin, sınav uygulayıcılarının ve adayların görüşlerinin dikkate alınması, sınav sürecinin daha etkin ve adil bir yapıya kavuşmasını sağlayacaktır. Bu sürecin iyileştirilmesi, kamu yönetimi alanındaki insan kaynağının nitelikli hale gelmesine büyük bir katkı sunacaktır.

Kaynakça

- Akyıldız, A. (2012). *Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme* (4. Baskı). İletişim Yayınları.
- Altan, Y., Kerman, U., ve Aktel, M. (2009). Kamu Yönetiminde Lisans Öğretimi: Kamu Yönetimi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 227-252.
- Altunok, M. (2011). Türkiye’de Kamu Yönetimi Disiplininin Temelleri Üzerine. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 231-252.
- Başa, Ş. (2007). 1980 Sonrası Dönemde Mülki İdarede Dönüşüm, Ankara: TODAİE-KYYL Programı Dönem Projesi (Yayınlanmamış).
- Bilim, C. (1990). Tercüme Odası. *OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1(1), 29-43.
- Çadırcı, M. (2007). *Tanzimat Sürecinde Türkiye: Ülke Yönetimi*. İmge Kitabevi Yayınları.
- Çankaya, A. (1968). *Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler* (1. Cilt). Mars Matbaası.
- Çapar, S. (2011). Kaymakam Adaylığına Giriş Süreci Üzerine Bir Değerlendirme. *Türk İdare Dergisi*, 473, 75-95.
- Dinç, Y. D., ve Yılmaz, V. (2022). Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Yasama, Yürütme, Yargı Organları ile Taşra ve Yerel Yönetimlere Etkilerinin Değerlendirilmesi. *Ombudsman Akademik*, 8(16), 167-213.
- Duran, L. (1973). Türk Kaymakamı. *Amme İdaresi Dergisi*, 6(2), 3-14.
- Ergun, T., ve Polatoğlu, A. (1984). *Kamu Yönetimine Giriş* (2. Baskı). TODAİE Yayınları.
- Eryılmaz, B. (2010). *Kamu Yönetimi* (3. Baskı). Okutmak Yayıncılık.
- Güler, B. (1994). Nesnesini Arayan Disiplin: Kamu Yönetimi. *Amme İdaresi Dergisi*, 27(4), 3-19.
- Güner, B. (2019). Kamu Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Meslek Tercihleri ve Mülki İdare Amirliği Algısı, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Örneği. *Türk İdare Dergisi*, 489, 211-231.
- Güneş, M. (2024). *Kaymakamlık Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Sancak ve Kaza İdaresi*. Vakıfbank Kültür Yayınları.
- Keleş, R. (2024). Yönetim, Kamu Yönetimi, Yönetim Kültürü. *Amme İdaresi Dergisi*, 57(1), 1-8.

- Keskin, N. E. (2006). Türkiye’de Kamu Yönetimi Disiplininin Köken Sorunu. *Amme İdaresi Dergisi*, 39(2), 1-28.
- Mihçioğlu, C. (1988). *Türkiye’de Çağdaş Kamu Yönetimi Öğretiminin Başlangıç Yılları*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Ortaylı, İ. (2021). *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi* (2. Baskı). Kronik Kitap.
- Ömürgönülşen, U. (2010). Türkiye’de Lisans Düzeyi Kamu Yönetimi Öğretiminde Yakın Dönemde Yaşanan Gelişmeler: Mevcut Durum, Sorun Alanları ve Gelişme Eğilimleri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(03), 123-161. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002175
- Örnek, A. (1992). *Kamu Yönetimi*. Meram Yayın Dağıtım.
- ÖSYM. (1991). 1991 Yılı Sınav Takvimi. <https://www.osym.gov.tr/TR,780/1991-sinavlari.html>, Erişim: 06.11.2025
- ÖSYM. (2015). Kaymakamlık Örnek Sorular. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2015/Kaymakamlık/OrnekSorular30012015.pdf>, Erişim: 06.11.2025
- ÖSYM. (2025). 2025 İçişleri Bakanlığı Kaymakam Adaylığı Giriş Sınavı (2025-Kaymakamlık) Başvuru Kılavuzu. https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2025/KYMK/kilavuz_kd10012025.pdf, Erişim: 06.11.2025
- Özkan, E. (2020). 19. Yüzyılda Mekteb-İ Mülkiye Mezunlarının Devlet Kademelerinde İstihdam Edilmeleri Üzerine Örnekler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 415-426.
- Polatoğlu, A. (2003). *Kamu Yönetimi* (2. Baskı). ODTÜ Yayıncılık.
- Sözen, S. (2019). *Kamu Yönetimi*, Sözen, S. (Ed.). Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Taşdan, N., ve Gül, H. (2013). *Kamu Yönetiminde Liderlik ve Kaymakamlık*. Detay Yayıncılık.
- Versan, V. (1978). *Kamu Yönetimi* (7. Baskı). İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınevi
- YÖK. (2024). Öğrenim Düzeyleri ve Yükseköğretim Kurumlarının Birimlerine Göre Mezun Sayıları. <https://istatistik.yok.gov.tr/>, Erişim: 06.11.2025
-

YÖK. (2025). Kamu Yönetimi Programı Bulunan Tüm Üniversiteler.
<https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10125>, Erişim: 06.11.2025

YÖK. (2025). Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Programı Bulunan Tüm Üniversiteler.
<https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10189>, Erişim: 13.09.2025

İl İdaresi Kanunu, No: 5442, RG: 10.06.1949/7236,
<https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.5442.pdf>

Vilayet İdaresi Kanunu, No: 1426, RG: 18.04.1929/1184,
<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1184.pdf>

Dahiliye Memurları Kanunu, No: 1700, RG: 09.06.1930/1524,
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.1700.pdf>

Extended Abstract

Public administration is a multidisciplinary field that encompasses all administrative activities of the state at the central and local levels and is intertwined with disciplines such as law, political science, economics, and sociology. In Türkiye, academic education in this discipline has a deep-rooted and rich history dating back to the Mülkiye Mektebi, established in the late Ottoman Empire, which provided high-quality education. Today, the number of schools offering education in this field and the number of students has increased significantly. Thousands of students graduate from Political Science and Public Administration departments every year, and after graduation, a new and challenging phase begins for students as they prepare for prestigious and difficult public institution exams. Among these exams are the district governor candidate exams, which are one of the most important career goals for graduates of these departments. These exams, which the author also experienced by achieving high scores, are extremely complex and uncertain marathons for candidates. The constantly changing format of the exam, the exam dates that are not clearly announced in advance despite usually being held at specific intervals, and the content that is not fully aligned with the curriculum students encounter in their undergraduate education make this process uncertain and stressful for candidates. This uncertainty and stress make it difficult for candidates to prepare systematically over the long term and creates unequal conditions. Within the scope of this article, the historical development, current status, and fundamental problems of public administration education and district governor candidate examinations in Türkiye are discussed in detail, supported by the author's personal experiences. The study uses descriptive analysis, examining official documents, announcements, and examination information from previous years related to the examination. The investigations revealed a series of structural problems with the examination system. In light of the findings of the research, a series of concrete recommendations were made with the aim of making the process fairer, more transparent, and more predictable for candidates. First, it was recommended that the subject distribution and scope of the exam be clearly defined and made more consistent with undergraduate curricula. Second, it was emphasized that technical aspects such as the number of questions and exam duration should be standardized to prevent annual changes, and that the exam schedule should be announced to candidates at the earliest possible date in annual cycles. It is believed that these recommendations will enable candidates to manage their time and resources much more efficiently. As a result, reorganizing and standardizing the district governor candidate exams will not only enable candidates to prepare more effectively for the exam, but will also contribute to the development of qualified and well-prepared administrators who will strengthen the country's administrative capacity. An effective selection and placement system will also increase the overall effectiveness and efficiency of public administration. The study aims to initiate a debate in academic and bureaucratic

circles regarding the examination process and ultimately serve as a guiding reference for policymakers.

Keywords: Political Science, Public Administration, Institution Exams, District Governorship, District Governor Candidate Exams

YAZAR BEYANI

Araştırma ve Yayın Etięi Beyanı

Bu alışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Etik Kurul Onayı

Bu araştırma Etik Kurul Onayı gerektirmemektedir.

Yazar Katkıları

Murat ÖZTÜRK: %100

ıkar atışması

Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar atışması bulunmamaktadır.

Teřekkür

Sürecin başından beri gösterdiği ilgi, nezaket ve yardımseverlik için Sayın Editör Fatma Eda elik ile değerli önerileriyle çalışmanın daha net ve faydalı hale gelmesine katkıda buldukları için isimsiz iki hakeme teşekkürlerimi sunarım.